

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	Дизайн середовища	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	7

ОСНОВИ ВИРОБНИЧОЇ МАЙСТЕРНОСТІ (ВІТРАЖ)

Семестр 7 (осінь-зима 2023)

01 вересня — 14 грудня

Викладачі Радомський М.Т., PhD (канд. мистецтвознавства)
доцент кафедри «Дизайн середовища»

E-mailradomskynikolai@gmail.com**Заняття** За розкладом, ONLINE**Консультації** У відповідності до розкладу (за необхідністю)**Адреса** к.104, поверх 1, корпус 2, вул. Мистецтв 8**Телефон** (057) 706-02-46 (кафедра «ДС»)**КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ**

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни;
- 2) в полі тексту листа позначити ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*.

Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення. Це дисципліни «Композиція», «Рисунок», «Живопис». Вони дозволяють студентам орієнтуватись у питаннях початкової фахової термінології, отримати початкові навички зображення на площині форм і об'єктів. Обов'язковим є достатній рівень знань і компетенції з композиції і формотворення, що дозволить користуватись базовими принципами створення гармонійних зображень і дозволить інтерпретувати реальний об'єкт у декоративну площину.

Упродовж курсу студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу дисципліни та підготовки її практичної/методичної стратегії. Якщо студент не отримав достатню попередню профільну підготовку, перед початком вивчення дисципліни він має вивчити додаткові теми для опрацювання матеріалу, пов'язаного з загальною тематикою курсу, для ознайомлення та навчання.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Методичні рекомендації з дисципліни «Робота в матеріалі (вітраж)» для студентів 4 курсу спеціалізації «Дизайн інтер'єру» /Харків. ХДАДМ; уклад. М.Т. Радомський. – Х., 2019. – 28 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, актуальні розробки в галузі вітражу, дані про авторів, вітражні школи, творчі групи, можна переглянути в мережі Інтернет

.Відповідні посилання можуть надаватись викладачем за проханням студента після закінчення практичного заняття, або під час безпосередньої роботи над певним завданням.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для ведення конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет, папір для ескізування, прозора калька для шаблонів, плотний папір для картонів, чорний маркер, олівець, акварельні фарби. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word, Photoshop. Скло прозоре і кольорове, різних кольорів, склоріз, ламачі для скла, паяльник.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є підготовка студентів до здійснення професійної і особистої творчої діяльності, формування у студента практичних навичок володіння декоративними техніками обробки скла, використання їх для створення вітражів; формування вміння поєднувати комплекс знань з технології класичних та сучасних вітражів і умінь володіння скляними декоративними матеріалами з образним рішенням інтер'єрів, що проєктуються, з метою подальшого самостійного вирішення відповідних завдань.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувати у студентів стійку мотивацію до вивчення дисципліни та потребу в систематизованих знаннях в цій галузі;
- сформувати практичні вміння й навички при роботі зі скляними декоративними матеріалами при виконанні композицій на задану тему;
- в період навчання online поповнити візуальний ряд скляних декоративних матеріалів опублікованих в мережі інтернет;
- в період навчання on-line поповнити візуальний ряд композицій, образних рішень інтер'єрів, та авторських мистецьких творів з скляних декоративних матеріалів опублікованих в мережі інтернет;
- навчити поєднувати комплекс знань і умінь володіння скляними декоративними матеріалами з образним рішенням інтер'єрів, що проєктуються.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

— комплекс відомостей про скло, функціональні вимоги, можливості вираження образного рішення.

вміти:

- уміти вирішувати практичні рішення декоративних композицій зі скла.
- в період навчання online створювати проєкти декоративних композицій зі скла з метою їх подальшого втілення в інтер'єрах приватних і громадських об'єктів.

Дисципліна забезпечує *інтегральну компетентність* як здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі вітражу, що передбачає застосування певних положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов; *фахові компетентності*: здатність володіти теоретичними знаннями та практичними навичками мистецтва вітражу та можливостями застосування скла у професійній діяльності.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни передбачає надання студентам необхідних навичок у створенні вітражу. У процесі вивчення курсу студенти опановують образотворчі засоби побудови художнього образу та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань в техніках вітражу.

Згідно з навчальним планом професійного спрямування ОПП «ДС» контент дисципліни «Основи виробничої майстерності (вітраж)» вміщує основи теоретичних напрацювань, що є достатніми для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі творчої діяльності, розгляд важливих питань: методологію поетапного виконання необхідних учбових завдань; творче мислення в створенні ескізів вітражу, виборі матеріалів відповідно ескізу і виготовлення завершеного фрагменту копії старовинного класичного вітражу.

Дисципліна вивчається протягом осіннього семестру 4-го курсу (4 кредити ECTS, 120 навчальних годин, в тому числі 45 годин — практичні заняття, 75 годин – самостійна робота). Всього курс має 2 модулі, які включають 2 змістовні модулі та 7 тем.

МОДУЛЬ 1. КОПІЯ КЛАСИЧНОГО ВІТРАЖУ

Змістовий модуль 1. Виконання копії класичного вітражу.

Тема 1. Пошук та обрання аналогу для копіювання.

Тема 2. Виконання копії середньовічного вітражу (виконання картону в кольорі).

2.1. Різка скла. Порізка прозорого скла відповідно розмірам обраної копії класичного вітражу.

2.2. Виконання чорної графіки копії середньовічного вітражу вітражними фарбами.

2.3. Виконання кольорового розфарбування копії середньовічного вітражу (за потребою).

Тема 3. Підготовка до експонування. Вибір рами, оформлення виконаної копії класичного вітражу в раму.

МОДУЛЬ 2. ДЕКОРАТИВНИЙ НАТЮРМОРТ У ТЕХНІЦІ ВІТРАЖУ

Змістовий модуль 2. Вивчення класичної техніки вітражу на прикладі декоративного натюрморту

Тема 4. Вивчення і збір аналогів (25 аналогів декоративних натюрмортів у кольорі на форматі А-4)

Тема 5. Ескізування (25 ескізів у кольорі на форматі А-4)

Тема 6. Структурування зібраного матеріалу у вигляді папки.

Тема 7. Виконання картону декоративного натюрморту в кольорі в заданому розмірі. (60x40). Підготовка до експонування.

РОЗКЛАД ДИСЦИПЛІНИ

Денне відділення

Модуль	№ з/п тем	Назва теми	Кількість годи
1	1	Пошук та обрання аналогу для копіювання.	6
	2	Виконання копії середньовічного вітражу (виконання картону в кольорі).	12
	3	Підготовка до експонування. Вибір рами, оформлення виконаної копії класичного вітражу в раму.	6
	Разом за змістовим модулем 1		24
2	4	Вивчення і збір аналогів	6
	5	Ескізування	5
	6	Структурування зібраного матеріалу у вигляді папки	1
	7	Виконання картону декоративного натюрморту в кольорі в заданому розмірі.	9
Разом за змістовим модулем 2		21	
УСЬОГО			45

Заочне відділення

Модуль	№ з/п тем	Назва теми	Кількість годи
1	1	Пошук та обрання аналогу для копіювання.	4
	Разом за змістовим модулем 1		
2	2	Виконання картону для копії середньовічного вітражу (виконання картону в кольорі).	4
	3	Підготовка до експонування. Вибір рами, оформлення виконаної копії класичного вітражу в раму.	2
	Разом за змістовим модулем 2		6
УСЬОГО			10

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом практичних занять. Лабораторні заняття не передбачені.

Програмою передбачається, що запропоновані практичні завдання – виконання копії середньовічного вітражу та проектування декоративного натюрморту в техніці вітражу у кожного студента повинні мати оригінальне графічне рішення. Крім того, можливе виконання додаткових власних композицій.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «Робота в матеріалі» застосовано ефективні методи контролю та самоконтролю, зокрема:

- методи практичного контролю: виконання практичних завдань;
- методи контролю когнітивних умінь: пошук і структурування аналогів, ескізування, виконання клаузур (виконуються під час практичних занять);
- Екзаменаційний перегляд.

Форма організації контролю : індивідуальний контроль.

Види контролю: рубіжний і підсумковий.

Рубіжний контроль:

- 1 модуль: модульний перегляд на 8 тижні;
- 2 модуль: екзаменаційний перегляд.

Підсумковий контроль засвоєних знань здійснюється у формі екзаменаційного перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії із студентами та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими потребами здоров'я (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами.

ПРАВИЛА СТУДЕНТА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку або екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Недопустимі запізнення на заняття без поважної причини. Самостійне відпрацювання обраної теми з дисципліни «Основи виробничої майстерності (вітраж)» відбувається в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких поважних причин.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, у концептуальному рішенні проектної пропозиції тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю студент відсутній, він втрачає право отримати бали за екзаменаційний перегляд. Наступним кроком рубіжного контролю є отримання дозволу отримати додатковий час для підготовки до перегляду із вказаною датою передачі завдань.

Корисні посилання: <http://zakon.gov.ua/m/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-nadumtsi/>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–5
2	Поточний контроль	0–5
3	Поточний контроль	0–5
4	Поточний контроль	0–5
5	Поточний контроль	0–5
6	Поточний контроль	0–5
7	Поточний контроль	0-5
	Додаткові бали	15
	Перегляд	50
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
А+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних вправ, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у доповіді на конференції з обраної теми.
А	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми. Графічна подача та фрагменти в матеріалі виконані акуратно, професійно, без помилок.

А-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок.
В	12–15	32–35	Студент добре опанував обсяг матеріалу практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, але при цьому робота має незначні недоліки.
С	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал практичного курсу, творчо та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки.
Д	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (відсутність концепції, творчого підходу, неякісна графічна подача, неохайність, недотримання технологій виконання роботи, тощо).
Е	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має багато значних недоліків (відсутність змістовного аналізу аналогів, неохайність, помилки та недотримання технологій виконання роботи, несвоєчасна подача виконаної роботи на екзаменаційний перегляд без поважної причини тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час практичних занять, участь у виставках за фахом (15)

КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ СФОРМОВАНІ В РЕЗУЛЬТАТІ ОСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Заплановані результати освоєння дисципліни	Заплановані результати навчання дисципліни:
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі мистецтва вітражу, що передбачає застосування положень і методів вітражної справи та характеризується певною невизначеністю умов.
Загальні компетенції (ЗК)	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до письмової та усної комунікації державною мовою. - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних, комп'ютерних і медіа технологій у практичній діяльності. - здатність розуміти причинно-наслідкові зв'язки та естетичні проблеми розвитку вітражного мистецтва. - здатність розвивати екологічну культуру в суспільстві засобами вітражного мистецтва.

	<ul style="list-style-type: none"> - здатність розуміти та дотримуватися норм безпеки життєдіяльності. - здатність цінувати і поважати національну своєрідність, історію, культуру та мистецтво України. - здатність застосовувати знання з історії зарубіжного мистецтва у професійній діяльності, впроваджувати зарубіжний мистецький досвід.
<p>Формування ключової професійної компетентності усвідомлення закономірностей розвитку мистецтва вітражу, володіння навичками виконання авторських вітражів</p> <p>Фахові компетенції спеціальності (ФК)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою вітражного мистецтва. -Здатність володіти методами декоративної інтерпретації зображень, -Здатність розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх техніках вітражу та матеріалі склі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гах І.С. Сучасний монументальний вітраж-образно-художній, конструктивні, колористичні та техніко- технологічні особливості творення. Методичні рекомендації студентам ОР "Магістр", освітніх програм "Монументальний живопис, "Сакральне мистецтво", "Художнє скло". Львів: ЛНАМ, 2020. 44 с.
2. Гах І. Західноукраїнський вітраж ХХ. Минуле, сучасне, майбутнє. Львів : Манускрипт-Львів, 2017. 66 с.
3. Задорожний Б. Художній вітраж у сучасному дизайні інтер'єру житлового середовища. Вісник Національного університету «Львівська політехніка», 21.01.2020, с. 91-94. <https://doi.org/10.31734/architecture2020.21.091>
4. Наталена Королева. Вітраж. Бібліотека української літератури. Фолио 2020. 250 с. (ISBN 978-966-03-9306-6)
5. Прусак В. Ф., Пунда М. І. Сучасні підходи до застосування вітража в організації житлового середовища. Дизайн-освіта в Україні: перспективи розвитку. 2013. № 3. С. 104–106.
6. Радомський М.Т. Художній вітраж на сучасному етапі: художні, техніко-технологічні й функціональні новації у вітражному мистецтві./М.Т. Радомський // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного університету імені Івана Франка/[редактори – упорядники В. Ільницький, А. Душний, І.Зимомря].Дрогобич: Просвіт, 2015. Вип.12 . С. 130-135. (ISSN 2308-4855)
7. Радомський М.Т. До питань термінології віражної справи. /М.Т. Радомський//Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв[Текст] : зб. наук.праць/за ред.. Даниленка В. Я. – Х.: ХДАДМ, 2015.-С. 37-41. (Мистецтвознавство)
8. Радомський М.Т. Харківська школа вітражу. /М.Т. Радомський //Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць; Випуск 15; (Серія «Педагогічні науки») / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава: ТОВ “Фірма “Техсервіс“, 2015. – С. 263-267. (ISSN 2075146X.)

Допоміжна

1. Bogdan Zadorozhny THE ART OF STAINED GLASS IN THE ARCHITECTURE OF TEMPLE BUILDINGS OF THE RENAISSANCE PERIOD IN LVIV Lviv Politechnic National University, Department of Design and Fundamentals of Architecture 2021; Volume 3, Number 2: 38-43
<https://doi.org/10.23939/sa2021.02.038>
2. Вітраж у сучасній квартирі.
https://vuzlit.com/481211/vitrazh_suchasniy_kvartiri
3. Дослідно-експериментальна робота по виготовленню декоративних панно у техніці вітражу. *Експериментальна робота з освоєння різних прийомів розпису по склу*
https://vuzlit.com/481212/doslidno_eksperimentalna_robota_vigotovlennyu_dekorativnih_panno_tehnitsi_vitrazhu
4. Сучасні напрямки і прийоми роботи в техніці вітража
https://vuzlit.com/481210/suchasni_napryamki_priyomi_roboti_tehnitsi_vitrazha 2017-2022
5. Художня своєрідність вітражного мистецтва
Історичні особливості розпису по склу
https://vuzlit.com/481209/hudozhnya_svoyeridnist_vitrazhnogo_mistetstva 2022
6. Вікторія Семенова. Вітражі. Коротко історія скляного мистецтва.
<https://www.verbum.com.ua/04/2019/faith-and-beauty/short-history-of-glass-art/> 17.04.2019.